

ΟΜΙΛΙΑ
ΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΙΑΣ ΜΕΛΙΤΩΝΟΣ
ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΘΕΙΑΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΝ ΕΝ ΤΩ ΙΕΡΩ ΝΑΩ ΤΗΣ ΝΑΣΤΑΣΕΩΣ
ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΤΙΡΑΝΩΝ

(Κυριακή τῆς Τυρινῆς, 2 Μαρτίου 2025)

Σεβάσμιοι καί ἀγαπητοί ἅγιοι ἀδελφοί Ἱεράρχαι,

Ἀδελφοί συμπρεσβύτεροι καί συνδιάκονοι

Λαέ τοῦ Κυρίου περιούσιε καί εὐλογημένε,

Ἦς επιτραπῇ, ὁ λόγος σήμερον νά περιορισῇ εἰς τόν μέγαν
ἀπόντα καί αἰεὶ παρόντα μακαριστόν Ἀρχιεπίσκοπον Ἀναστάσιον.

Πρωτίστως ὅμως ἐκπληρῶν χρέος καί εὐθύνην ἀπευθύνω
θερμὰς εὐχαριστίας πρὸς τόν Σεβασμιώτατον Τοποτηρητὴν ἀδελφόν
ἅγιον Κορυτσᾶς κύριον Ἰωάννην, φίλον ἐκ παλαιοῦ, καί πρὸς τὴν
σεβασμίαν Ἱεραρχίαν τῆς Ἀγιωτάτης Αὐτοκεφάλου Ὁρθοδόξου
Ἐκκλησίας ἐν Ἀλβανίᾳ, τόν ἱερόν κλῆρον καί τόν θεοφιλῆ λαόν, διὰ τὴν
προσοχὴν καί τὴν ἀγάπην καί τοὺς λόγους τῶν πρὸς τὴν ἐλαχιστότητά
μου. Σᾶς ἐκφράζω ἀδελφοί τὴν ἀγάπην καί τὴν ἐκτίμησίν μου καί
ὁμολογῶ ὅτι, ὅ,τι ἐγένετο, ἀποτελεῖ ἔργον ἀπποκλειστικῶς τῆς Μητρὸς
Ἐκκλησίας καί τοῦ ἀοιδίου Ἀναστασίου.

Εὐρισκόμενος ἐν τόπῳ ἁγίῳ καί ἱερῷ, ἐν τῇ εὐλογημένῃ Ἀλβανίᾳ,
ἐν φόβῳ καί τρόμῳ λύω τὸν ἱμάντα τῆς καρδίας μου καί προσκυνῶ
Ἅγιον, Κύριον, Ἰησοῦν τὸν Σωτῆρά μας, τὸν διὰ τῆς πανσθενουργοῦ
Χάριτός Του ὠκονομήσαντα μυστήριον μέγα, ἐπὶ δεκαετίας πολλάς
τεθαμμένον. Ὡς εἶναι γνωστόν καί βεβαιωμένον, τὸ μυστήριον τοῦτο
ἱεουργεῖτο, ἐπὶ ἡμῖς καί πλέον αἰῶνος μόνον εἰς καρδίας φλεγόμενας,
τῶν μητέρων καί τῶν σοφῶν γιαγιάδων, καί μετεδίδετο ἐν φόβῳ, ἐν
σιωπῇ, ἐν ἀγωνίαις, εἰς τρεῖς καί πλέον γενεάς.

Ὁ τόπος, ὁ ἀγρός τῆς Ἀλβανίας· τὸ ἱερόν, αἱ ἀπόρθητοι καρδίαι
τῶν Ὁρθοδόξων Ἀλβανῶν, παρά τὴν ποικιλίαν τῶν πειρασμῶν καί τῶν
διωγμῶν· τὸ μυστήριον, ἡ ἀνάστασις ἐκ τῆς τέφρας μιᾶς ὀλοκλήρου

Ἐκκλησίας, ἐστερημένης μέχρι τοῦ Ἰουλίου τοῦ 1991 Ἱερῶν Ναῶν... Τάς «ἀποψυχούσας» καρδίας τῶν Ὁρθοδόξων ἐσκέπαζον «νέφη» καί καταχνιά καί φόβος καί τρόμος. Τάς διακετεῖχε συγχρόνως τό πάθος καί τό δέος, ἡ νοσταλγία τῆς ἀγάπης, ἡ προσδοκία καί ἡ ἀποκαταδοκία τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως, ἡ ἐλπίς ὅτι ὁ κυριεύων τῆς ζωῆς καί δεσπόζων τοῦ θανάτου Ἀναστάς Κύριος θά ἐπέμβῃ καί θά παρέμβῃ. Καί ἡ ἐλπίς συνετηρεῖτο ἀρρήτως, ἀγωνιωδῶς, ἀνεκφράστως, σιωπηλῶς.

Ὡς ἐν νεφέλῃ κούφῃ, σκιῶδει καί βεβαρυμένη ὑπό προκαταλήψεων καί φοβίας, ἐπέστη ὁ καιρός καί ἀπεστάλῃ ἐδῶ, εἰς τήν Ἀλβανίαν, ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ, ὁ διακρινόμενος ἀληθῶς καί ὁ ζητούμενος εἰδικός. Ἀπεστάλῃ ὁ εἰς τόπον καί τύπον Χριστοῦ ἐπὶ 33 ἔτη πορευθεὶς ἀνάμεσά σας, ἐν τῷ Ὁρθοδόξῳ τῆς Ἀλβανίας στερεώματι - καί ὄχι μόνον-, ὁ ἀπλοῦς καί ταπεινός, ὁ πρᾶος καί δυναμικός, ὁ ἀκοιμήτως ἐργασθεὶς, ὁ ἐμπνευστής, «καρδίας ἐξόδοις», τῆς ἀναστάσεως καί τῆς ἀναγεννήσεως ψυχῶν πολλῶν, καί ὁλοκλήρου Ἐκκλησίας, τῆς ἰδικῆς σας Ἐκκλησίας, τῆς ἰδικῆς σας ψυχοσωματικῆς ὑποστάσεως, τήν ὁποίαν ἐνεψύχωσε καί ἀνέπλασεν «ἐν πνεύματι καί ἀληθείᾳ».

Ἀπεστάλῃ ὑπό τοῦ ἔχοντος τό κανονικόν δικαίωμα καί τήν ὀφειλὴν τοῦ λαμβάνειν μέριμναν ὑπὲρ τῶν χειμαζομένων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν Ἀγιωτάτου, Ἀποστολικοῦ καί Πατριαρχικοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου. Ἀπεστάλῃ εἰς ἀποστολήν σταυρικήν, ὡς ὁ ἀπεσταλμένος γνησίας Μητρός πρὸς «ἀειθαλῆ» Θυγατέρα Ἐκκλησίαν. Καί ἦλθεν μίαν φωτεινὴν ἡμέραν τοῦ Ἰουλίου τοῦ 1991, ὅτε οἱ ὀρθόδοξοι πιστοί, μόλις ἐξελθόντες ἐκ φοβερᾶς δοκιμασίας, ἀνεζήτουν τὸν λυτρωτὴν, τὸν σωτῆρα, ὁ ὁποῖος τήν κεκρυμμένην ἐν καρδίαις, τήν μὴ καταφλεθεῖσαν ὑπὸ τῶν πειρασμῶν, τῶν διωγμῶν καί τῶν κακουχιῶν καί τῆς ποικίλης πείνης καί τῆς ἀδιψάστου δίψης σπύθαν, θά τήν μετέβαλε εἰς φλόγα τῆς ἐν φανερῷ πλέον καιομένης ἐκ νοσταλγίας Ὁρθοδόξου ἄλλης βάρου.

Ὁ σταυρός πού τοῦ ἀνετέθη βαρὺς· ἐνίστε ἀσήκωτος· ἡ πορεία σκυθρωπή καί ἀληθῶς σταυρική· ἔμβλημα ἡ προτροπή τοῦ Κυρίου «πορευθέντες»· σύσσημον τό «μαθητεύσατε»· μαθητεύσατε «λαούς, φυλάς καί γλώσσας», ὡς ἀναγράφεται κάτωθεν τῆς παραστάσεως τῆς Ἀγίας Πεντηκοστῆς ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ τούτῳ, ἐμπνεύσεως καί ἀφιερώματος Ἀναστασίου Ἀρχιεπισκόπου· στόχος καί τέρμα τῆς

ἀποστολῆς, ἡ ἔξοδος ἐκ τῶν σταυρικῶν καί πειρασμικῶν ἀδιεξόδων καί ἡ εἴσοδος εἰς τήν μακαριότητα τῆς Ἀναστάσεως.

Ἐγένετο, λοιπόν, ἄνθρωπος ἀπεσταλμένος. Ἄνθρωπος ἀδιάβλητος, μοναδικόν παράπονον ἔχων τό ὅτι «προσεπάθησε νά ἀγαπήσῃ τόν Θεόν», ὡς διεκήρυττε ἐν ἄλλῳ χέρσῳ τότε ἀγρῷ, τῷ τῆς Ἀφρικῆς καί πρὸς ἔγκριτον ἐκδότην τῆς «Καθημερινῆς». Ἐχων γνῶσιν ἑαυτοῦ, διεκήρυττε ὅτι τό «παράπονον» αὐτό ἀνεπλήρωνε «ἡ προσπάθεια»· ἡ ἄοκνος προσπάθεια πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ θελήματος τοῦ Κυρίου.

Καί ἐπορεύθη τήν σταυρικὴν ὁδὸν ἀπὸ τοῦ Ἰανουαρίου-Ἰουλίου τοῦ 1991 μέχρι τῆς 25^{ης} Ἰανουαρίου 2025, ὅτε καί «ἐτελείωσε» τό ἀνατεθέν αὐτῷ χρέος: τήν ἀνάστασιν τῆς ἐσταυρωμένης Ὁρθοδόξου Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἀλβανίας, τήν ὁποίαν ἀπήντησε ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ κρεμαμένην, τήν ἀποκαθήλωσε, τήν ἐζωοποίησε, τήν ἀνέδειξε, τήν ἀνέστησε καί μᾶς τήν παρέδωκε, πρωτίστως σέ σᾶς, ἀδελφοί Ὁρθόδοξοι τῆς Ἀλβανίας, εἴτα δέ εἰς τόν καυχώμενον ἀποστολέα του, τόν Οἰκουμενικόν Θρόνον· καί εἰς συνόλην τήν Ὁρθοδοξίαν, ὡς Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν τῆς Ἀλβανίας οὐχί δοκιμαζομένην καί θλιβομένην καί χειμαζομένην, ἀλλ’ ὡς Ἐκκλησίαν μὴ ἔχουσαν σπίλον ἢ ρυτίδα, ἥ τι τῶν τοιούτων, κήρυκα ἀποκλειστικῶς τοῦ Σταυροῦ καί τῆς Ἀναστάσεως.

Ὅταν κανεῖς καλῆται νά ὁμιλήσῃ διὰ μίαν Μορφήν, ἡ ὁποία ἀπεστάλη τό ἔτος 1991 κυριολεκτικῶς «ἐν γῇ ἐρήμῳ καί ἀβάτῳ καί ἀνύδρῳ» (Ψαλμ. 62, 2) καί συνανεστράφη ἄγνωστος εἰς ἄγνωστον τόπον, καταστάντα –κρίμασιν οἷς οἶδε Κύριος– χέρσον τῶν Ὁρθοδόξων καταβολῶν καί παραδόσεών του, τῶν ἐμφυτευθειῶν εἰς τήν εὐκληματοῦσαν σήμερον Ἀμπελον τῆς Ἀγιωτάτης Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ἀλβανίας ὑπὸ τῆς πολυπλάγκτου Μητρός αὐτῆς, τοῦ Οἰκουμενικοῦ μας Πατριαρχείου. Ὅταν συνεργός του ἐν Κυρίῳ ἐν τῷ ἀγῶνι καί ταῖς ἀγωνίαις, ὡς ἐντολεύς, ὁμοῦ μετὰ τοῦ ἐν χώρᾳ ζώντων ἀναπαυομένου Μητροπολίτου Πέργης Εὐαγγέλου, δύο Οἰκουμενικῶν Πατριαρχῶν, τοῦ ἀλήστου μνήμης Δημητρίου καί τοῦ ἀπὸ τριακονταετίας καί πλέον κλειζόντος τόν Θρόνον Ἀγίων προκατόχων του Βαρθολομαίου. Καί

εύρίσκεται ενώπιον ενός αποκεκαλυμμένου μυστηρίου και τολμᾷ νά ψελλίσῃ ἄναρθρον κραυγὴν διὰ τὸν ἀληθῶς οἰκουμενικὸν ἄνθρωπον, διὰ τὸν ἱεραπόστολον τῆς θυσιαστικῆς ἀγάπης, διὰ τὸν σοφὸν καὶ ἀνδρεῖον ποιμένα, τὸν Ἐπίσκοπον τῆς ὑπερβάσεως, τὸν κενώσαντα ἑαυτὸν καὶ ἀναλαβόντα προθύμως τάξιν Μυροφόρου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐν τῇ μόλις ἐξελθούσῃ τότε ἐκ τοῦ παραπικρασμοῦ εὐλογημένη Χώρα τῆς Ἀλβανίας, τὸν Ἀρχιεπίσκοπόν σας μέχρι τῆς χθὲς, μακαριστὸν Ἀναστάσιον τὸν Γιαννουῶτον, ἀσφαλῶς καταλαμβάνεται ὑπὸ ἀπορίας τί εἶπη καὶ τί λαλήσῃ τῶν ὅσων εἶδε καὶ ἐψηλάφησε ἐμπειρικῶς, ὡς ὁ ενώπιόν σας εὐλαβῶς ἱστάμενος, κατὰ τὰ 33 συναπτὰ ἔτη τῆς ἱεραποστολικῆς ὁδοιπορίας τοῦ μακαριστοῦ ἐν Ἀλβανίᾳ.

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀναστάσιος, ὁ ἱεραπόστολος, ἦλθεν ἐνταῦθα, εἶδε, διηκόνησεν, ἐδημιούργησεν, ἀνέστησεν καὶ ἀπῆλθεν, ἔχων ὡς ἔμβλημα τὴν εὐαγγελικὴν προτροπὴν τοῦ Κυρίου «πορευθέντες... μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη... διδάσκοντες αὐτοὺς τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετειλάμην ὑμῖν» (Ματ. 28, 19-20), ὡς ἀναγράφεται εἰς τὴν παράστασιν τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου, «ἐμπνεύσει καὶ ἐξόδοις» τοῦ ἰδίου, ἐν τῇ κεντρικῇ κόγχῃ τοῦ Ἱεροῦ Βήματος τοῦ μεγαλειώδους τούτου Ναοῦ.

Μόνον ἐφόδιόν του: τὸ «Krishti u ngjall», τὸ Χριστὸς Ἀνέστη, μέ τὸ ὁποῖον προσεφώνει τοὺς πιστοὺς, ἀντιφωνοῦντας «Vertet u ngjall», Ἀληθῶς Ἀνέστη. Καὶ ἤρξατο ἡ πορεία πρὸς ἄλλην Ἑμμαούς, διὰ νά φανερωθῇ «ἐν τῇ κλάσει τοῦ Ἄρτου», ὡς ποτέ εἰς τὸν Λουκᾶν καὶ τὸν Κελόπαν, ὁ Ἀναστάς Κύριος, μεταδίδων εἰς λαὸν πονεμένον, εἰς λαὸν ἐσταυρωμένον, Σῶμα καὶ Αἷμα Χριστοῦ, «εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν καὶ εἰς ζωὴν αἰώνιον».

Ἀδελφοί μου,

Ἡ κάθε εἶδους πορεία προϋποθέτει τὸν ἀποστολέα, τὴν ἀποστολὴν καὶ τὸν ἀπόστολον, ὥστε ἡ μαθητεία καὶ ἡ διδασχὴ νά ἔχουν ἀποτέλεσμα, ἥτοι τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ θελήματος τοῦ Κυρίου, τοῦ πανταχοῦ παρόντος καὶ συνεργοῦντος καὶ τὸν λόγον βεβαιοῦντος (πρβλ. Μαρκ. 16, 20).

Ἀποστολεὺς ἐν τῇ προκειμένη περιπτώσει ἡ Μήτηρ

Κωνσταντινουπολίτις Ἐκκλησία, τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, τὸ κενωθέν καὶ αἰεὶ θυσιαζόμενον ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς, τὸ ὁποῖον ὡς Πρωτόθρονος Ἐκκλησία τῆς Ὁρθοδοξίας ὀφειλετικῶς παρηκολούθησε

καί κατέγραψε τό μέγεθος τῆς ἀπ' ἀρχῆς προσφορᾶς, ἀλλά καί τήν μετέπειτα δυναμικήν «τῆς τρικυμίας» τῆς ἐπελθούσης καί ἐν τῇ ἐν Ἀλβανίᾳ Ὁρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ. Καί ἐνῶ ἐδοκιμάζετο καί δοκιμάζεται ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία «πολυειδῶς καί πολυτρόπως», νικηφόρων παλαισμάτων αὐτουργός πάντοτε κατέστη· καί πάντοτε ἐν προσευχητικῇ ἀγωνίᾳ ἀπέβλεπε πρός τήν δοκιμαζομένην ἐπὶ μακράν σειράν ἐτῶν Ἀγιωτάτην θυγατέρα αὐτῆς αὐτοκέφαλον Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν τῆς Ἀλβανίας, παρακολουθοῦσα καί μελετῶσα τά «σημεῖα» καί καθορῶσα τόν νεφελῶδη ὀρίζοντα, ἐν στεναγμοῖς ἀναμένουσα ἀπό Θεοῦ ἐλπιδοφόρον εὐδίας ἀκτῖνα, ἵνα στοργικῶς καί χρεωστικῶς παρέμβῃ, κανονικῶ αὐτῆς δικαιώματι χρωμένη.

Ἀποστολή, ἐν «Κενόν Μνημεῖον», τό ὁποῖον ἐκάλυπτε «λίθος σφόδρα μέγας» (Μαρκ. 16, 4), ἦτοι ὁ χέρσος, ὁ πλήρης τότε «μποῦνκερς», κυριολεκτικῶς καί μεταφορικῶς, Ὁρθόδοξος ἀγρός ἐν Ἀλβανίᾳ, ἐνθα τό ἔτος 1937 ἤκμαζεν ἐν παντί καί πᾶσι ἡ Ὁρθόδοξος μαρτυρία καί ἡ καλή γειτονία τῶν δύο λαῶν, τοῦ Ἀλβανικοῦ καί τοῦ Ἑλληνικοῦ.

Μεγάλη βεβαίως ἡ «δοκιμασία» καί τοῦ ἀποστολέως καί τῆς ἀποστολῆς, καί δριμεῖα ἡ ὁδύνη καί ὁ φόβος τῶν ἐπὶ ταῖς περιπετείαις ταύταις κληθέντων νά προνοήσουν καί νά πορευθοῦν ἐν μέσῳ σκοπέλων καί ὑφάλων... μέ πρῶτον καί κύριον διάκονον καί ἐκτελεστήν «θείας πνοῆς» ἄνθρωπον τοῦ Θεοῦ, τόν ἰδικόν σας καταστάντα Anastasi, τόν πλήρη πίστεως, ἐλπίδος καί ἀγάπης καί παρρησίας καί τόλμης καί συνέσεως. Ἐγνώριζον καί ὁ ἀποστολεύς καί ἡ ἀποστολή καί ὁ ἀπεσταλμένος πρωτίστως, ὅτι τό σκάφος καί τῆς ἐν τῇ Χώρα ταύτῃ Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας διὰ πολλῶν σκοπέλων πλειστάκις διέπλευσεν ἀσινές, ὅσα δέ τυχόν τραύματα ἔλαβεν, κατά μίμησιν τῆς Μητρός του Ἐκκλησίας, εἰς τόνωσιν τῆς ζωῆς αὐτῆς μᾶλλον συνέτειναν, οὐδ' ἐν δέ καίριον κατά τοῦ σώματος αὐτῆς κατηνέχθη πλῆγμα.

Ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία, οὐδέποτε ἀπελπιζομένη, ηὔχετο ὑπέρ τῆς χειμαζομένης Ἐκκλησίας τῆς Ἀλβανίας. Ὅταν δέ «ἐπέστη ὁ καιρός» (τροπᾶριον ἀκολουθίας μικροῦ ἀγιασμοῦ) καί τά νέφη διελύοντο καί ὁ ἐν τῷ στερεώματι οὐρανός καθίστατο ὁσημέραι αἰθριώτερος, ἔθεσε τό Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον τήν χεῖρα ἐπὶ τό ἄροτρον καί ἀνεζήτησε καί ἀνεῦρε τόν «ἀπόστολον», τόν διακεκριμένον καί διακρινόμενον, τόν ζητούμενον ἀναντικατάστατον

καταδειχθέντα εἰς πάντας τούς τομεῖς. Τόν νῦν καί ἀεί καί εἰς τόν αἰῶνα τιμώμενον ἐν τῷ ὑπ' αὐτοῦ ἀνεγερθέντι Ναῶ τούτῳ τῆς Ἀναστάσεως ἐν εὐχαῖς καί ὕμνοις καί ᾠδαῖς εὐχαριστηρίοις καί μνημοσύνοις, τόν Ἀρχιεπίσκοπον Ἀναστάσιον, ὁ ὁποῖος ἀνταπεκρίθη ἐν ὑπακοῇ εἰς τήν σεπτήν Πατριαρχικήν κλῆσιν, καί μόνος, ὁλόμονος, ὡς εἶμαι εἰς θέσιν νά ἀνομολογῶ, ἀνῆλθεν ἔνδακρυς πολλάκις ἐν τῇ ἀγωνιώδει Γεθσημανῇ, ἔχων μόνον ἐφόδιον διδαχῆς τό «Χριστός Ἀνέστη» εἰς ἓνα διαρκῆ Γολγοθᾶ, αἵρων τόν Σταυρόν τῆς Ἀγίας Ὁρθοδοξίας, τόν ὁποῖον τῷ ἐνεπιστεύθη ὁ Οἰκουμενικός Θρόνος. Καί ἔλαβε καθοριστικές ἀποφάσεις, ἀπευθυνόμενος κατὰ τά πρῶτα ἔτη τῆς ἐνταῦθα διακονίας του πρὸς τήν Μητέρα Ἐκκλησίαν ζητῶν συμβουλήν ἐκ τῆς ἀκενώτου πείρας Της. Ἡ μαθητεία καί ἡ διδαχή του ἐπὶ τριάκοντα καί τρία ἔτη ὑπῆρξαν ὁ ἀκάματος ζῆλος, μέ τόν ὁποῖον διέτρεχε κάθε ἐσχατιάν, διὰ νά κομίση τό μήνυμα τῆς ἐλπίδος καί τῆς σωτηρίας· τό ἀκατάβλητον φρόνημα εἰς τόν ἀγῶνά του πρὸς ἐπικράτησιν τῶν πνευματικῶν ἀξιῶν τοῦ Εὐαγγελίου τῆς ἀληθείας καί τῆς δικαιοσύνης· τό ἀνυπερβλήτον κοινωνικόν καί φιλανθρωπικόν ἔργον του· τό σθένος καί ἡ παρρησία του· ἡ αὐταπάρνησις καί αὐτοθυσία, ἐργαζόμενος ἐν πᾶσι διὰ τήν ἐπιστροφὴν τῶν ἀνθρώπων εἰς τόν ἀληθινόν Θεόν· τό «Δόξα τῷ Θεῷ» καί «Ἐχει ὁ Θεός» τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου, τό ὁποῖον καί ἐν δεδομένη στιγμῇ «ἀπελπισίας καί ἀπογνώσεως» ἀπαντητικῶς στεντορεῖα τῇ φωνῇ ἐκραύγασε πρὸς ἀμφιβάλλοντας...

Κατῶρθωσε τό ὄραμα νά πραγματοποιηθῇ καί ἐκ τῆς τέφρας καί τῶν ἔρειπῶν νά ἀναγεννηθῇ ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία τῆς Ἀλβανίας, διὰ τήν ὁποίαν ἐμόχθησε καί τήν περιεχαράκωσεν, ἐπικεντρωμένην ἀποκλειστικῶς εἰς τήν πνευματικὴν καί κοινωνικὴν ἀποστολήν της, ὡς ἔνδοξος ἀναδενδράς τῆς πανενδόξου Μητρὸς της, τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου. Ἐμαθήτευσεν εἰς τήν καρδίαν τοῦ λαοῦ τούτου, τήν «ἐμαλάκωσε» διὰ τῆς διδαχῆς καί ὠλοκλήρωσε τήν ἀνατεθεῖσαν πορείαν ἐν δόξῃ καί τιμῇ, ὡς παγκοίνως ἀναγνωρίζεται καί τιμᾶται καί γεραίρεται.

Τό Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον ἀπέστειλε τόν «ξένον» Ἀναστάσιον, διὰ νά καταστῇ οἰκεῖος τοῦ Ὁρθοδόξου ἀλβανικοῦ λαοῦ, ἰδικός του, σὰρξ ἐκ τῆς σαρκὸς του, προετίμησε δέ νά ἀναπαύεται ὑπὸ τήν ἀλβανικὴν γῆν, τήν ὁποίαν ὑπεραγάπησε καί Ὁρθοδόξως διηκόνησεν ὡς οὐδεὶς ἄλλος

«ξένος», πλὴν τοῦ «ξένως» ἐλθόντος εἰς τὸν κόσμον μας Ἰένου Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ἐπαινος καὶ ἀναγνώρισις καὶ εὐλογία καὶ χάρις πρέπει καὶ εἰς τὸν μακάριον Ἀποστολέα, καὶ εἰς τὸν εὐκλεᾶ καρπὸν τῆς Ἀποστολῆς καὶ κυρίως εἰς τὸν «ἐν πᾶσι ἐπιτυχόντα» δεδοξασμένον Ἀπόστολον.

Καὶ ἂν οἱ ποτε ἀποσταλέντες ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως Θεσσαλονικεῖς Ἅγιοι Κύριλλος καὶ Μεθόδιος εἰς τοὺς Ὁρθοδόξους Σλαύους ἀδελφούς τιμῶνται καὶ γεραίρωνται ἀνά τοὺς αἰῶνας ὡς «εὐεργέται» τῶν λαῶν τούτων· ἂν ὁ ἐκ Κωνσταντινουπόλεως ἀποσταλὴς κατὰ τὸν δέκατον τέταρτον αἰῶνα εἰς τὴν ὁμόδοξον Ρωσσίαν Θεοφάνης ὁ Ἑλλην, ὁ διδάσκαλος τοῦ Ἀνδρέα Ρουμπλιώφ, τιμᾶται ὡς «ἀναμορφωτής» τῆς ἐν Ρωσσίᾳ Ὁρθοδοξίας· κατὰ «θεανθρωπίνην ἀναλογίαν» θὰ τιμᾶται καὶ θὰ ἀναγνωρίζηται καὶ ὁ ἐκ Κωνσταντινουπόλεως ὡσαύτως ἀποσταλὴς εἰς Ἀλβανίαν Ἀρχιεπίσκοπος Ἀναστάσιος, ὅστις ἀπέβη ἰσχύς, στερέωμα καὶ καταφυγή καὶ ρύστης λαοῦ πονεμένου καὶ μακράν τότε τῆς Πέτρας, τοῦ Χριστοῦ (πρβλ. Ματ. 16, 18) εὐρισκομένου.

Οἱ ἀνωτέρω, ὡς καὶ πολλοὶ ἄλλοι καὶ τό ἔργον αὐτῶν, τυγχάνουν ἀποστολή μιᾶς καὶ μόνον πηγῆς ἀγαθῆς καὶ ἀγαθοεργοῦ, τῆς Πηγῆς, ἣτις κατέστη ἀνά τοὺς αἰῶνας Ζωοδόχος διὰ λαοὺς καὶ ἔθνη πολλά. Καὶ ἡ ἀέναντος αὕτη Πηγὴ ταυτίζεται μέ τό «ὑπὲρ πᾶν ὄνομα» (Φιλ. Β, 9) καὶ τό «ὑπὲρ λόγον καὶ ἔννοιαν μυστήριον» (Δογματικὸν Θεοτοκίον βαρέος ἤχου). Εἶναι ἡ Μήτηρ Ἁγία τοῦ Χριστοῦ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ, ὁ Ἀγιώτατος Ἀποστολικὸς καὶ Πατριαρχικὸς Οἰκουμενικὸς Θρόνος, ὁ ὁποῖος συλλαμβάνει ἐκάστοτε τὰ «σημεῖα τῶν καιρῶν» (Ματ. 16, 3) καὶ τὰ μεταποιεῖ εἰς «εὐαγγελισμούς».

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀναστάσιος μέ τοὺς 172 κληρικούς πού ἐχειροτόνησε, μέ τοὺς 8 ἱεράρχας, περιλαμβανομένου καὶ τοῦ ἐν χώρα μακάρων ἀυλιζομένου Ἀπολλωνίας Κοσμᾶ, καὶ μέ τὴν συμπαράστασιν λαοῦ ἀγνοῦ, καρδιῶν παλλουσῶν, ἀλβανίδων καὶ ἀλβανῶν, ἐβάστασε κυριολεκτικῶς καὶ τὸν «καύσωνα τῆς ἡμέρας» (Ματ. 20, 12) καὶ τὸν «παγετόν τῆς νυκτός». Ἐνθυμοῦμαι, τὴν 1^η Αὐγούστου 1992, ὅταν ἐπεσκέφθημεν οἱ ἀείμνηστοι Τιράνων Ἀναστάσιος καὶ Πέργης Εὐάγγελος καὶ ἡ ταπεινότης μου τὸν Ἅγιον Βλάσιον καὶ συνηντήσαμεν μόνον «λίθον μέγαν» καὶ «ἐρημίαν» ἀπόλυτον. Ἐπὶ τοῦ λίθου ἐκείνου κατετίθετο μέ τό ἄναμμα κηρίων ὁ ἀβάσταχτος πόνος ἐνός ὁλοκλήρου λαοῦ, τὸν ὁποῖον

πόνον μετέβαλεν ὁ τιμώμενος Πρωθιεράρχης εἰς ἀναστάσιμον χαράν καί
εὐφροσύνης· εἰς «ἄλλην βιοτήν». Μνημονεύω, τήν 2αν Αὐγούστου
1992, ἡμέραν ἐνθρονίσεως, καί τά πικρά συμβάντα εἰς τόν Ἱερόν Ναόν
τοῦ Εὐαγγελισμοῦ. Καταθέτω ὅτι ἐβίωσα ὅλην τήν μέχρι σήμερον
ἀναστάσιμον πορείαν τῆς Ἐκκλησίας ταύτης. Σήμερον δέ καθορῶμεν οἱ
πάντες, ἐκκλησιαστικοί καί πολιτικοί ἡγέται, σύμπασα ἡ Ἁγία Ὁρθοδοξία,
καί σύνολος ἡ Ἀλβανία, ἀδιακρίτως «λαῶν, φυλῶν καί γλωσσῶν» τήν
ἀκμήν τῆς ζωῆς ἐνιαίας Ὁρθοδόξου Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς
Ἀλβανίας κατά τήν ἡμέραν τοῦ σαββατισμοῦ τοῦ ἀλήστου μνήμης
Ἀρχιεπισκόπου. Καί κρίνομεν καί βλέπομεν οἱ πάντες «ψυχαῖς καθαραῖς»
καί ὁμολογοῦμεν «ἄρρυπώτοις χεῖλεσι», εἰλικρινῶς, τό θαῦμα, ἔν
μυστήριον τῶν μυστηρίων, τό δέος καί τήν ἀλήθειαν καί τήν ζωήν, ἡ
ὁποία καί ἐδῶ ἐκ τοῦ τάφου καί ἐκ τῶν τάφων τῶν μακαριστῶν
Ἀπολλωνίας Κοσμᾶ, Δημήτρη Μπεντούλι καί τοῦ Τάκιο καί τῶν ἀπείρων
ἀνωνύμων μαρτύρων κληρικῶν καί λαϊκῶν, ἀνέτειλε καί μαρτυρεῖ καί
διδάσκει.

Ἀδελφοί μου,

Οἱ Ὁρθόδοξοι τῆς Ἀλβανίας, ὁ ἀποστολεύς Οἰκουμενικός Θρόνος
καί πάντες οἱ ἐγγύς καί οἱ μακράν, ἐνώπιον τοῦ ὀλοκληρωθέντος ἔργου
Ἀναστασίου τοῦ πάνυ καί τοῦ καταλιμπανομένου ὑπ' αὐτοῦ «Καινοῦ
Μνημείου», ἀπό τοῦ ὁποίου ἐξέρχεται τό «Χαίρετε» τοῦ Κυρίου πρὸς τήν
Ὁρθοδοξίαν τῆς Ἀλβανίας, τῷ εὐχαριστοῦμεν, «ὑπέρ ὧν ἴσμεν καί ὧν
οὐκ ἴσμεν, τῶν φανερῶν καί ἀφανῶν εὐεργεσιῶν» (Θεία Λειτουργία
Ἰωάννου Χρυσοστόμου) τῶν πρὸς τόν εὐλογημένον Ὁρθόδοξον λαόν τῆς
Ἀλβανίας ὑπ' αὐτοῦ προσεनेχθεισῶν.

Καθορῶντες δέ τόν «μέγαν σφόδρα λίθον τῆς ἀθεΐας» ἐπὶ τοῦ
μονίμου τότε τάφου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ἀλβανίας
«ἀποκεκυλισμένον» διά παντός, εὐλογίαις καί μερίμνῃ τοῦ Οἰκουμενικοῦ
Πατριαρχείου καί τῶν δύο Προκαθημένων του Δημητρίου καί
Βαρθολομαίου, διά χειρός τοῦ ἀναζητηθέντος μόνου ἀξίου ἐκ τῶν
πολλῶν Ἀρχιεπισκόπου Ἀναστασίου, κτήτορος καί συντελεστοῦ
ἀποκλειστικῶς τῆς ἀναστάσεως τῇ Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς
Ἀλβανίας, ψελλίζομεν λόγον εὐχαριστίας καί δοξολογίας καί
εὐγνωμοσύνης τῷ δωρήσαντι αὐτόν Κυρίῳ.

Δεόμεθα ὑπέρ ἀναπαύσεως τῆς μακαρίας ψυχῆς Ἀναστασίου τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Τιράνων, Δυρραχίου καί πάσης Ἀλβανίας γενομένου, τοῦ Πατρός, Φίλου καί Ἀδελφοῦ καί οἰκείου καί εὐεργέτου τοῖς πᾶσι καταστάντος, τοῦ ὡς ἄλλου Μυροφόρου κομίσαντος ἐνταῦθα ἐκ Κωνσταντινουπόλεως «μύρον ἅγιον, μύρον ἀναγεννήσεως, ἁγιασμοῦ χρῖσμα, βασιλικόν ἔνδυμα, θώρακα δυνάμεως, σφραγίδα ἀνεπιβούλευτον, ἀγαλλίαμα καρδίας, εὐφροσύνην αἰώνιον» (εὐχή καθαγιασμοῦ Ἀγίου Μύρου), καί «σφογγίσαντος» δάκρυα πολλά ὀφθαλμῶν ἀπείρων.

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀναστάσιος ἀπεδείχθη ἔργῳ καί λόγῳ μέγας ὄχι διότι ἐπέτυχε πολλά· ὄχι διότι ἱερούργησε «μυστήριον ξένον καί παράδοξον» ἐν Ἀλβανίᾳ· ἀλλά διότι ἔζησε διὰ τοὺς ἄλλους καί ἡ χαρά του ἦτο ἡ πρόοδος καί ἡ σωτηρία τῶν ἄλλων...

Καί ἀπέβη «θέμεθλος» καί «παρακαταθήκη» καί «θεμέλιον» ἄρραγές, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἀλβανίας καλεῖται νά βαδίσῃ τὴν ὁδὸν τοῦ ἠθους καί τοῦ φρονήματος, ἅτινα ἔμαθε καί ἔλαβε ποτέ ἐκ τῆς Κωνσταντινουπόλεως καί ἐσχάτως παρὰ τοῦ ἐξ αὐτῆς πεμφθέντος κεκοιμημένου καί ἐν τῇ ἀλβανικῇ γῇ ταύτῃ, ἐν τῇ κρύπτῃ τοῦ Ἱεροῦ τούτου Ναοῦ τῆς Ἀναστάσεως, ἀναπαυομένου περισπουδάστου γόνου τῆς εὐάνδρου Κεφαλληνίας, τοῦ τιμήσαντος κατὰ τό μέτρον τῆς δωρεᾶς τοῦ Χριστοῦ (Ἐφ. 4, 7) ὑπερβαλλόντως καί τὸν Ἀποστολέα καί τὴν Ἀποστολήν.

Ἀδελφοί συλλειτουργοί Ἱεράρχαι καί συμπρεσβύτεροι καί συνδιάκονοι καί ἀπαξάπαντες, ἀδελφαί καί ἀδελφοί Ὁρθόδοξοι τῆς Ἀλβανίας,

Ὁ Εὐαγγελιστὴς Ματθαῖος μᾶς προτρέπει σήμερον «ὅπου ὁ θησαυρός, ἐκεῖ (νά εἶναι) καί ἡ καρδιά ἡμῶν». Διὰ τὸν ἐμπνευστὴν καί ἱεουργόν τοῦ Μυστηρίου τῆς Ἀναστάσεως τῆς Ἐκκλησίας σας, τῆς Ἐκκλησίας μας τῆς Ἀλβανίας, θησαυρός ὑπῆρξαν μόνον αἱ καρδίαι σας. Εἰς αὐτάς εἰσῆλθεν καί παραμένει φρουρός αἰεὶ ζῶν ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀναστάσιος. Παραμένει ἀσύλλητος θησαυρός καί ἐγκόλπιον ἱερόν εἰς τὰ στήθη σας. Κρατήσατέ το ἀσινές καί ἀλώβητον. Κρατήσατέ το ὡς φυλακτόν. Καί φυλάξτε το καί παραδῶστε το εἰς τὰς ἐπερχομένας γενεάς, ὡς τό παρελάβετε παρὰ Ἀναστασίου τοῦ κλεινοῦ καί διαπρεποῦς, τοῦ μεταβαλόντος τὴν «ἀχαριστίαν» εἰς χάριν ζωοποιόν. Διότι εἶναι ἱερόν καί ὄσιον. Διότι εἶναι ἀνεκτίμητον. Εἶναι θησαυρός

ατίμητος. Εἶναι ἡ καρδιά σας. Σᾶς ἔδωσε ὁλοκληρωτικά τήν ἰδικήν του χωρίς κρατούμενα, ἀψηφῶντας κινδύνους καί μεμψιμοιρίας καί κριτικήν ποικιλόμορφον μικροψύχων ἀνθρώπων. Κρατήσατε τόν θησαυρόν τοῦτο εἰς τά στήθη σας ἀεί πάλλοντα. Ὁ Ἀναστάσιος οὐδέποτε ὑπῆρξεν κίβδηλος. Ὑπῆρξεν ἀληθινός. Ὑπῆρξε κατὰ πάντα καί διά πάντα ἡγέτης ἐκκλησιαστικός περιωπῆς, δακτυλοδεικτούμενος, φῶς καί ἀλήθεια καί ζωή, διότι ἐκήρυξεν ἐν τῷ Ὁρθοδόξῳ -καί ὄχι μόνον- ἀγρῷ τῆς Ἀλβανίας Θεόν ἀληθινόν, παθόντα καί ταφέντα καί σταυρωθέντα καί ἀναστάντα κατὰ τήν ἀνεπανάληπτον ἐκείνην τριακοντατριετίαν.

Καί οὐδόλως ἀσφαλῶς εἶναι «τυχαῖον» -τίποτε δέν εἶναι τυχαῖον- ὅτι 33 τακτικά μέλη τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, πλεῖστοι ταγοί τοῦ πνεύματος ἐν Ἀλβανίᾳ καί παγκοσμίως τόν προέτειναν τό ἔτος 2000 ὡς ἄξιον τοῦ «νόμπελ εἰρήνης», διότι ὑπῆρξεν εἰρηνοποιός, ὑπῆρξεν πρᾶος, ὑπῆρξεν ἐλεήμων, ὑπῆρξεν ὁ «δεδιωγμένος ἕνεκεν τοῦ ὀνόματος» τοῦ Χριστοῦ, ἕνεκεν ἀληθείας καί δικαιοσύνης, οἰκειοθελῶς ὡς ὁ Κύριός μας παραδώσας ἑαυτόν «λύτρον ἀντί πολλῶν».

Ὁ μακάριος Ἀναστάσιος ἀναπαύεται ἐν τῇ χώρᾳ τῶν μακάρων, ὅπου οὐκ ἔνι πόνος, λύπη, ἀγωνία, στεναγμός. Ὑπάρχει μόνον ζωή ἀτελεύτητος. Αὐτήν τήν ζωήν πού ἔφερε καί μετήγγισε ἀπό τοῦ ἀκενώτου θησαυροῦ τῆς καρδιάς του. Ἀπό τοῦ ἀκενώτου θησαυροῦ τοῦ Οἰκουμενικοῦ μας Πατριαρχείου. Ἀπό τοῦ ἁγίου θησαυροῦ τῆς Ὁρθοδοξίας. Καί κατέστη καί ὁ ἴδιος θησαυρός τῆς ζωῆς σας. Τόν ὅποιον ἀτίμητον θησαυρόν σας «οὔτε σῆς καί βρῶσις (δύνανται νά) ἀφανίσῃ» οὔτε «κλέπται», ποικίλοι κλέπται, ἀδυνατοῦν – δύνανται νά διορύσσουν καί νά κλέψουν.

Δόξα πρέπει καί τιμή καί εἰρήνη τοῖς ἐργασθεῖσι τό ἀγαθόν Ἀποστολεῖ καί Ἀπεσταλμένῳ. Δόξα τῷ Πατρί καί τῷ Υἱῷ καί τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι ἐν τῷ Ἱερῷ τῆς Ἀλβανίας νῦν καί ἀεί καί εἰς τόν αἰῶνα, ὅτι τοιοῦτον θησαυρόν, κειμήλιον καί ἐγκόλπιον κατέλιπον τῇ Ἀγιωτάτῃ Ὁρθοδόξῳ Αὐτοκεφάλῳ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἀλβανίας. Αἱ γενεαί πᾶσαι τόν μακαρίζομεν. Καί θά τόν μακαρίζουν εἰς τόν αἰῶνα, αἱ ἰδικαί σας καρδίαι, ὁ θησαυρός του, διά τόν ὅποιον ἐθυσιάσθη καί ἐκενώθη.

Αἰωνία του ἡ μνήμη!

Ἦς ψάλλωμεν, εἰς μνήμην καί ἀνάμνησιν, ὅλοι μαζί, ἁλβανιστί καί ἑλληνιστί, τόν ἐπινίκιον ὕμνον: «Χριστός Ἀνέστη ἐκ νεκρῶν, θανάτῳ θάνατον πατήσας καί τοῖς ἐν τοῖς μνήμασι ζωήν χαρισάμενος». Ἀμήν.